

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Projekt diplomové práce

na téma

Analýza volební strategie TOP 09 v Pardubickém kraji v roce 2012

(Analysis of the TOP 09 Election Strategy in the Regional Elections 2012 - Region of Pardubice)

Bc. Faltová Zuzana

1. ročník navazujícího magisterského studia oboru Politologie

Akademický rok 2011/2012

Vedoucí práce: **Mgr. Anna Matušková, PhD.**

Podpis vedoucího práce:

1. Popis projektu

Volby do krajského zastupitelstva jsou z hlediska volebního klání volbami nejmladšími. Doposud se na české politické scéně konaly troje krajské volby, které proběhly v letech 2000, 2004 a 2008. Hlavním cílem ustanovení těchto vyšších územně samosprávných celků byla snaha přiblížit správu věcí veřejných co nejlépe občanům. Široká veřejnost však věnuje více pozornosti politice celostátní a krajskou politiku více méně opomíjí. To dokládají i výsledky volební účasti v posledních třech krajských volbách, která se vždy pohybovala okolo 40%.¹

Protože se volby do krajského zastupitelstva konají především v polovině funkčního období Poslanecké sněmovny, tak do jisté míry umožňují voličům vyjádřit svoji spokojenost se současnou vládou. Ve všech doposud konaných volbách nikdy neztvrdila vládnoucí politická strana.² Volby byly vždy doprovázeny špatnou společenskou situací a značnou nespokojeností občanů se stávající politikou vlády. To do jisté míry negativně působí na obsah volebních kampaní, kdy jsou krajská témata upozadována, a větší pozornost je věnována tématům celostátním.

Volby jsou spolu s volbami do Evropského parlamentu, Senátu a do obecních zastupitelstev řazeny mezi volby druhého řádu. Voliči těmto volbám přiřkládají nižší důležitost, projevující se nejvíce v jejich volebním chování. Samotná teorie voleb druhého řádu přisuzuje vyšší důležitost volbám do legislativního orgánu, tedy Poslanecké sněmovně a všem ostatním volbám přisuzuje důležitost nižší. Ve své diplomové práci se tedy snažím krajské volby v Pardubickém kraji zkoumat pomocí Reiffovy a Schmittovy teorie voleb druhého řádu.

2. Co je záměrem navrhované práce?

Cílem diplomové práce je snaha představit teorii voleb druhého řádu a na jejím teoretickém konceptu provést analýzu volební strategie strany TOP 09 před volbami do krajských zastupitelstev v roce 2012 v Pardubickém kraji. Na základě této teorie se snažím zjistit, do jaké míry je možné tuto teorii aplikovat na volební strategii TOP 09 a zda volební manažeři TOP 09 při přípravě volební strategie reflektují teorii voleb druhého řádu či je volební strategie tvořena zcela nezávisle na tomto fenoménu. Dále se budu snažit o operacionalizaci níže uvedených Reiffových a Schmittových teoretických výstupů voleb

---

¹ Internetový portál volby.cz, <http://www.volby.cz/>

² Internetový portál volby.cz, <http://www.volby.cz/>

druhého řádu, které následně zpracuji tak, abych je mohla využít k samotné analýze volební strategie.

Karlheinz Reif a Hermann Schmitt ve své práci *Nine Second- Order National Elections a Conceptual Framework for the Analysis of European Election Results* došli k následujícím výstupům:

- a) *úspěch ve volbách druhého řádu zaznamenávají menší, regionální a radikální strany, které zdaleka nedosahují takových výsledků ve volbách prvního řádu,*³
- b) *participace voličů je podstatně nižší, nežli u voleb prvního řádu, v závislosti na přikládání a vnímání jejich důležitosti,*
- c) *ve volbách druhého řádu zaznamenávají propad strany vlády a vládní koalice v závislosti na právě probíhajícím cyklu vládnutí,*
- d) *volební kampaně obsahují zejména témata regionální, ale také většinou prostoru prvního řádu.*⁴

Tyto základní hypotézy byly postupně autory doplněny dalšími komentáři, příspěvky a existuje tedy několik úprav této problematiky, které podrobněji zmíním v kapitole 1.3. Avšak pro operacionalizaci budou tyto čtyři stěžejní.

3. Zdůvodnění výběru tématu práce

Výběr v podobě Pardubického kraje je dán tím, že v tomto regionu žiji a jsem tudíž dobře obeznámena s výchozí politickou situací v tomto volebním obvodu, což mi umožňuje analyzovat volební kampaň TOP 09 a výsledky voleb v patřičných souvislostech. Pro získání relevantních informací potřebných k samotné analýze jsem se rozhodla podílet jako dobrovolník na volební kampani TOP 09 v Pardubickém kraji a to nezávisle na své politické orientaci. Tato účast bude pro můj výzkum velmi přínosná, protože budu moci snadněji získat všechny potřebné materiály. Konkrétněji se zaměřím na sběr propagačních materiálů, tiskových zpráv, zpráv z regionálních deníků a novin, dále na sběr fotografií z průběhu volební kampaně, záznamů z tiskových konferencí a výstupů z médií. Tyto volební materiály mi poslouží k detailní analýze volební strategie TOP 09 a umožní mi odpovědět na níže uvedené výzkumné otázky.

---

³ Tedy ve volbách do Poslanecké sněmovny, jak již bylo zmíněno v úvodu práce.

⁴ Reif, K.: *National Electoral Cycles and European Elections 1979 and 1984*, s. 247.

TOP 09 je politickou stranou, která se na české politické scéně objevila poprvé v roce 2009. Volby do krajských zastupitelstev v roce 2012 budou tedy pro stranu TOP 09 představovat první velkou výzvu od jejího vstupu do Poslanecké sněmovny v roce 2010 a možnost se etablovat i na krajské úrovni.

Dalším důvodem, proč se chci hlouběji věnovat tomuto tématu, je skutečnost, že politika na krajské úrovni v České republice není dosud v odborné literatuře podrobněji zpracována. Množství publikací zabývajících se touto problematikou jsou značně omezená.⁵ Můžeme se setkat pouze s publikacemi, které se zabývají jednotlivými volbami do krajských zastupitelstev, avšak širší studie zaměřené na volební strategie českých politických stran na regionální úrovni výrazně chybí.

3. Použitá metodologie

Z hlediska metodologie bude v diplomové práci uplatňován empiricko-analytický přístup. K zodpovězení výzkumných otázek bude využita metoda jedno případové studie a to konkrétně jedinečné případové studie, která mi umožní provést detailní analýzu volební strategie TOP 09 v Pardubickém kraji. V rámci této metody je zkoumán konkrétní případ pro jeho jedinečnost, nikoli, že by se jeho prostřednictvím usilovalo o poznání obecnějšího fenoménu.

Dále ke sběru dat bude využívána technika dotazování konkrétně polostrukturovaný a strukturovaný rozhovor s volebním manažerem TOP 09 a dalšími členy volebního týmu. Jsem si však vědoma, že využívání této metody zejména v analytické části může být nevýhodné z toho důvodu, že respondent může své názory a postoje vyjadřovat účelově, čímž může dojít ke snížení míry objektivity zkoumaného tématu. V celé práci se však budu snažit postupovat podle zvolené metodologie a dodržovat empiricko-analytický přístup. Práce se bude také opírat o obsahovou analýzu dokumentů a to konkrétně volebního programu, tiskových zpráv, průzkumů veřejného mínění a propagačních materiálů TOP 09.

Na základě takto zvolené metodologie se pokusím zodpovědět na tyto výzkumné otázky.

Do jaké míry je možné teorii voleb druhého řádu aplikovat na volební strategii TOP 09? Reflektují volební manažeři při tvorbě volební strategie teorii voleb druhého řádu či vzniká zcela nezávisle na tomto konceptu na základě jejich nevědomosti?

---

⁵ Balík, S. – Kylvoušek, J. (eds.) (2005): *Krajské volby v České republice 2004*. Brno:MPÚ, Šaradín, P. (ed.) (2006): *Krajské volby v České republice*. Olomouc:VUP, Eibl, O. – Havlík, V. – Kylvoušek, J. – Pink, M. (2009): *Krajské volby 2008*. Brno: CDK, s. 13-32.

Předpokládaná struktura práce

Úvod

1. Teoretická východiska

1. 1 Teorie voleb druhého řádu
1. 2 Dimenzionální pojetí Reifa a Schmitta
1. 3 Reifovo upřesnění původních hypotéz
  - 1.3.1 Pozice vládních a opozičních stran
  - 1.3.2 Voličský zájem o druhořadé volby
  - 1.3.3 Výhodnější pozice menších, nových nebo radikálních stran
  - 1.3.4 Význam a vliv předvolebních kampaní

2. Politická strana TOP 09

- 2.1. Historie a vznik strany
- 2.2. Pozice strany před krajskými volbami 2012

3. Volby do krajského zastupitelstva v Pardubickém kraji 2012

3. 1 Charakteristika Pardubického kraje
3. 2 Volební trh
3. 3 Politická situace před krajskými volbami
3. 4 Aktéři voleb
3. 5 Výsledky voleb

4. Volební kampaň TOP 09 v Pardubickém kraji

- 4.1 Příprava a strategie volební kampaně
- 4.2 Harmonogram volební kampaně
- 4.3 Rozpočet kampaně
- 4.4 Volební program TOP 09
- 4.5 Prezentace volební kampaně a kandidáta
- 4.6 Zhodnocení volební kampaně

Závěr

Předpokládaný seznam pramenů a literatury:

Monografie

Balík, S. – Kysloušek, J. (eds.) (2005): *Krajské volby v České Republice 2004*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 236 s.

Eibl, O. – Havlík, V. – Kysloušek, J. – Pink, M. (2009): *Krajské volby 2008*. Brno: CDK, 176 s.

Marsh, M. (2007): European Parliament elections and losses by governing parties, in: van Der Brug, W. - Van der Eijk, C. (eds.) (2007): *European Elections & Domestic Politics. Lessons from the Past and Scenarios for the Future*. Notre Dame: University of Notre Dame Press, s. 51-72.

Rohrschneider, R. - Clark, N. (2009): *Second-Order Elections versus First-Order Thinking: How Voters Perceive the Representation Process in a Multi-Layered System of the Governance*, Department of Political Science: Indiana University, dostupné z (http://www.ees-homepage.net/papers/cadenabbia/rohrschneider_clark.pdf)

Šaradín, P. (ed.) (2007): *Evropské volby v postkomunistických zemích*. Olomouc: Periplum, 184 s.

Šaradín, P. (ed.) (2006): *Krajské volby v České republice*. Olomouc: VUP.

Šaradín, P. (2008): *Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 162 s.

Šaradín, Pavel a kol. (2004): *Volby do Evropského parlamentu v České republice*. Olomouc: Periplum, 320 s.

Odborné články

Heath, A. - McLean, I. - Taylor, B. - Curtice, J. (1999): Between first and second order: A comparison of voting behaviour in European and local elections in Britain, *European Journal of Political Research*, Vol. 25, No. 3, s. 389-414.

Koepke, J. R. - Ringe, N. (2006): The Second-order Election Model in an Enlarged Europe, *European Union Politics*, Vol VII, No 3, s. 321-346.

Marsh, M. (1998): Testing the Second-Order Election Model after Four European Elections, *British Journal of Political Science*, Vol XXVIII, No 4, s. 591-607.

Miller, W. L. - Mackie, M. (1973): The Electoral cycle and the asymmetry of Government and Opposition Popularity, *Political studies*, Vol. 21, No. 3, s. 263-279.

Norris, P. (1997): Nominations: Second-order elections revisited, *European Journal of Political Research*, Vol XXXI, No 1, s. 109-114.

Reif, K. (1984): National Electoral Cycles and European Elections 1979 and 1984, *Electoral Studies*, Vol III, s. 244-255.

Reif, K. - Schmitt, H. (1980): Nine second-order national elections – A conceptual framework for the analysis of European election results, *European Journal of Political Research*, Vol VIII, No 1, s. 3-44.

Reif, K. (1979): Reflections: European elections as member state second-order elections revisited, *European Journal of Political Research*, Vol XXXI, No 1, s. 115-124.

Internetové databáze

Český statistický úřad, www.cszo.cz

www.volby.cz

www.top09.cz

Volební materiály TOP 09

Zprávy z regionálních a celostátních deníků